

Betænkning afgivet af Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik den 8. december 2009

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

(Arbejdsmarkedsrettet danskundervisning m.v.)
[af integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech)]

1. Ændringsforslag

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet 8 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. november 2009 og var til 1. behandling den 19. november 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og integrationsministeren sendte den 28. oktober 2009 dette udkast til udvalget, jf. UUI alm. del – bilag 14. Den 12. november 2009 sendte integrationsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

AOF Sydfyn,
CLAVIS sprog og kompetence,
Dansk Oplysnings Forbund,
Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser (FLD) og
Uddannelsesforbundet.

Integrationsministeren har over for udvalget kommentere de skriftlige henvendelser.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget:

CLAVIS sprog og kompetence og Worktrotter,
Dansk Oplysnings Forbund og
Foreningen af ledere ved danskuddannelser (FLD).

Spørgsmål

Udvalget har stillet 23 spørgsmål til integrationsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Spørgsmål 5, 6, 9 og 11 og integrationsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget noterer sig med tilfredshed, at lovforslaget tager afsæt i de anbefalinger, som arbejdsgruppen om danskuddannelse fremførte i deres rapport »Rapport fra arbejdsgruppe om danskuddannelse for voksne udlændinge« fra juni 2009. En af anbefalingerne, som lovforslaget gennemfører, er opdelingen af modultaksten i en lige stor start- og sluttakst. Dette vil ifølge V og KF give sprogcentre et større incitament til at sikre, at så mange kursister som muligt gennemfører deres danskuddannelse. Dermed fortsættes den positive udvikling, som er foregået siden 2004, hvor modultakstfinansieringen blev indført, jf. svaret på spørgsmål 9. V og K finder det på denne baggrund fornuftigt at indføre et start- og sluttakstprincip som på andre dele af uddannelsesområdet.

V og K noterer sig bekymringerne for, at lovforslaget vil skabe monopol i kommunerne på danskundervisning, men ønsker samtidig at understrege, at lovforslaget ikke forhindrer, at der fortsat kan etableres danskuddannelse på tværs af kommunegrænser. Den eneste forudsætning er blot, at det nu forudsætter accept fra begge de involverede kommuner, og således giver lovforslaget generelt kommunerne bedre muligheder for at planlægge og styre det kommunale danskuddannelsesstilbud. Det er fortsat sådan, at kursister, der ikke modtager aktiveringstilbud fra det offentlige, har ret til frit valg af udbyder, også selv om den valgte udbyder ligger i en anden kommune end bopælskommunen.

V og K bemærker svaret på spørgsmål 5, der tydeliggør, at en 5-årig klippekortmodel ikke ville være mere fleksibel eller hensigtsmæssig end den i lovforslagets foreståede model. Der ville med den 5-årige klippekortmodel tværtimod være risiko for, at kursisterne ville skulle bruge betydeligt længere tid på at gennemføre danskuddannelsen end for nuværende, og derfor ville den 5-årige klippekortmodel virke hæmmende for integrationen og målet om en hurtig og effektiv danskuddannelse, der kan gennemføres sideløbende med beskæftigelse. V og K noterer sig, at der allerede i den nuværende lovgivning, danskuddannelsesloven § 2, stk. 5, er en mulighed for, at man på kommunalt niveau kan forlænge danskuddannelsen ud over de 3 år, hvis udlændinge på grund af beskæftigelse, sygdom el.lign. har været forhindret i at følge undervisningen.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget noterer med tilfredshed, at det fortsat er danskuddannelseslovens hovedformål, at voksne udlændinge hurtigst muligt får tilegnet sig det danske sprog.

Lovforslaget har til formål – som et supplement til de ordinære danskuddannelser – at etablere et arbejdsmarkedsrettet danskundervisningstilbud til udlændinge, der tager ophold i Danmark, fordi de har fået arbejde og dermed bidrager økonomisk til samfundet. Dansk kurset skal tilrettelægges, så det passer ind i den arbejdssammenhæng, som den udenlandske arbejdstager indgår i, og naturligvis skal kurset tilpasses virksomhedens behov. Lovforslaget betyder også, at udlændinge, der er arbejdstagere, ikke behøver at vente på at få danskundervisning, til de er blevet folkeregistreret, men allerede kan begynde, når de har lovligt ophold og ret til at arbejde.

Lovforslaget illustrerer ifølge DF, hvordan indvandringen til Danmark har skiftet karakter. Den indvandring, der fandt sted før 2001 under den tidligere SR-regering – støttet af venstrefløjen – var en indvandring, der dengang belastede det danske samfund på forskellig vis, og som desværre stadig belaster samfundet i dag. Selv om dette lovforslag ikke regulerer indvandringen, er forslaget et

bevis på, at udlændingepolitikken, der reguleres andetsteds, påvirker landets love på en række områder.

DF noterer med tilfredshed, at sammensætningen af gruppen af danskuddannelseskursister har ændret sig, således at udenlandske studerende og arbejdstagere udgør en stadig større andel af kursisterne på danskuddannelserne, mens andelen af flygtninge og familiesammenførte er faldet. Dette er med DF's øjne et vidnesbyrd for effekterne af den førte udlændingepolitik.

Det er for DF altafgørende at slå fast, at sproget er fundamentet for kulturen. DF ønsker, at udlændinge, der kommer til landet, så hurtigt som muligt lærer dansk, får indblik i dansk kultur og væremåde og tilegner sig samfundets grundlæggende normer. Desuden ønsker DF, at udlændinge så vidt muligt indgår i en arbejdsrelateret sammenhæng, hvor den væsentligste forudsætning for en ordentlig og vellykket integrationsproces er opfyldt, nemlig social omgang med danskere, hvis kultur indvanderne skal tilegne sig og tilpasse sig. Dette principielle synspunkt bør efter DF's opfattelse være det bærende princip i integrationspolitikken. DF finder ligeledes, at udlændinge, der i kortere perioder får ophold med henblik på at arbejde i Danmark, også bør opnå kendskab til dansk sprog og kultur.

Der foreslås med lovforslaget en opdeling af modultaksten i en start- og sluttakst. Det er DF's opfattelse, at opdelingen af modultaksten i en start- og sluttakst vil forbedre danskuddannelsesstilbudenes incitament til at fastholde den enkelte i et positivt undervisningsforløb til gavn for den enkelte selv og til gavn for samfundet.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt ændringsforslagene ikke vedtages, vil mindretallet stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget bemærker, at det er af stor betydning, at der er let og lige adgang til danskundervisning på alle niveauer. Danskundskaberne er af stor – måske afgørende – betydning for tilknytningen til det danske samfund og for muligheden for at få og beholde en plads på arbejdsmarkedet. Lovforslaget udvider disse muligheder ved indførelse af intro-dansk, og det støtter S, SF og RV.

S, SF og RV konstaterer, at lovforslaget desværre er begrænset i forhold til medfølgende ægtefæller og unge under uddannelse. Samtidig mangler lovforslaget efter mindretallets mening den 5-årige klippekortordning, som ellers blev foreslået i »Rapport fra arbejdsgruppe om danskuddannelse for voksne udlændinge«, der har dannet grundlag for forslaget. S, SF og RV beklager, at lovforslaget ikke har medtaget disse åbenlyse forbedringer af danskundervisningen.

S, SF og RV bemærker endelig med tilfredshed, at der er muligheder for fleksibilitet i form af skift mellem undervisningsniveauerne, hvilket fremgår af svaret på spørgsmål 11.

Et *andet mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt ændringsforslagene ikke vedtages, vil mindretallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Enhedslistens medlem af udvalget er positiv over for initiativet med at etablere et arbejdsmarkedsrettet danskundervisningstilbud. EL mener, at det er rigtig vigtigt, at vi kan tilbyde folk, der kommer hertil, en rigtig god start med mulighed for danskundervisning, da sproget er så afgørende for at kunne klare sig i det danske samfund.

EL kan imidlertid ikke støtte den del af lovforslaget, der opdeler modultaksten i en start- og en sluttakst, og som gør sluttaksten afhængig af en bestået modultest. Ændringen af modultakststrukturen er en betydelig forringelse, som vil ramme sprogcentre og andre udbydere, fordi udbyderne af danskundervisning til voksne udlændinge ikke på forhånd kan vide, om de får fuld dækning for de-

res undervisningsudgifter. Forslaget kan ifølge EL få den konsekvens, at udbyderne kører en masse kursister igennem, som de ikke får fuld økonomisk dækning for, og udbyderne mister dermed muligheden for at bevare kontrollen med deres egen økonomi. Det kan føre til stærkt forringede uddannelser, som vi har set det på flere andre områder. Derudover vil et todelt modultakstsystem med EL's øjne medføre en administrationsbyrde og øge bureaukratiet på sprogcentre, jf. høringsvarene.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et mindretal (S, SF og RV), tiltrådt af et mindretal (EL):

Til § 1

1) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. § 2, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Kommunalbestyrelsen tilbyder voksne udlændinge, der bor og er folkeregistreret i kommunen, danskuddannelse, jf. § 3. Tilbuddet omfatter danskuddannelse i op til 5 år efter det tidspunkt, hvor udlændingen første gang kan påbegynde danskuddannelse, som tilbydes den pågældende af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 6.

Stk. 2. Tilbuddet om danskuddannelse omfatter seks modulers undervisning (seks klip) for kursister, der indplaceres på Danskuddannelse 1 eller Danskuddannelse 2. For kursister, der indplaceres på Danskuddannelse 3 med henblik på at afslutte undervisning med Prøve i Dansk 3, omfatter tilbuddet fem modulers undervisning (fem klip). For kursister, der påbegynder modul 6 på Danskuddannelse 3, omfatter tilbuddet et moduls undervisning (et klip). Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration fastsætter nærmere regler om klippekortordningen.«

Stk. 2-7 bliver herefter stk. 3-8.«

[Indførelse af klippekortordning over 5 år]

2) I den under nr. 1 foreslåede affattelse af § 2, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »stk. 1 og 2« til: »stk. 1 og 3«.

3) Efter nr. 1 indsættes som nye numre:

»02. I § 2, stk. 5, som bliver stk. 6, ændres »inden for 3 år« til: »inden for 5 år«.

03. I § 2, stk. 6, som bliver stk. 7, ændres »i løbet af den treårige periode« til: »i løbet af den femårige periode«.

04. I § 2, stk. 7, som bliver stk. 8, ændres »efter stk. 5« til: »efter stk. 6«.

05. I § 2 a, stk. 4, ændres »reglerne i § 2, stk. 1 og 5-7« til: »reglerne i § 2, stk. 1, 2 og 6-8«.

[Konsekvensændringer som følge af ændringsforslag nr. 1]

4) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»06. § 4, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Danskuddannelse skal tilrettelægges, så det er muligt at gennemføre uddannelsen hurtigst muligt og senest inden for en tidsramme på 5 år.«

[Uddannelsesretten forhøjes til 5 år – konsekvensændring]

5) I den under nr. 9 foreslåede affattelse af § 13, stk. 3, indsættes i 4. pkt. efter »der afslutter undervisningen på det pågældende modul«: », dog senest 3 måneder efter at kursisten har påbegyndt undervisningen på modulet«.

[Tidspunktet for betaling af sluttakst]

6) Efter nr. 9 indsættes som nyt nummer:

»07. I § 14, stk. 3, ændres »reglerne i § 2, stk. 4« til: »reglerne i § 2, stk. 5«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1]

7) Det under nr. 10 foreslåede § 16 b, stk. 1, affattes således:

»Kommunalbestyrelsen tilbyder arbejdsmarkedsrettet danskundervisning til udlændinge over 18 år, der

- 1) er indrejst i Danmark inden for det seneste år og har ordinær beskæftigelse, fast, lovligt ophold og ret til at arbejde her i landet,
- 2) er omfattet af § 2 a og har påbegyndt deres ansættelsesforhold her i landet eller etableret deres selvstændige virksomhed her i landet inden for det seneste år eller
- 3) er ægtefælle til en af de i nr. 1 eller 2 nævnte personer, har fast, lovligt ophold og ret til at arbejde her i landet.«

[Intro-dansk til arbejdstageres ægtefæller]

8) I det under nr. 10 foreslåede § 16 b, stk. 12, ændres »§ 2, stk. 4« til: »2, stk. 5«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-8

Økonomiske og administrative konsekvenser af ændringsforslagene

Det vurderes, at indførelse af et femårigt danskuddannelsestilbud vil medføre betydelige merudgifter, idet en del af kursisterne vil modtage flere danskuddannelsestimer end i dag. Desuden skønnes det, at ordningen vil indebære merudgifter til kommunernes administration af en klippekortordning, f.eks. administration i forbindelse med kursisternes flytning mellem kommuner.

Forslaget om, at sluttaksten senest skal udbetales til udbyderne, 3 måneder efter at kursisten har påbegyndt undervisning på modulet, vil betyde, at den forventede besparelse ved en opdeling af modultaksten vil blive væsentlig mindre.

Ad nr. 1-4, 6 og 8

Med ændringsforslagene erstattes den treårige uddannelsesret med en ret til at deltage i danskuddannelse i op til 5 år.

Den foreslåede femårige uddannelsesret indebærer, at udlændinge får længere tid til at gennemføre den tilbudte danskuddannelse.

Den foreslåede klippekortordning indebærer, at en udlænding selv kan beslutte, hvornår udlændingen ønsker at følge undervisningen, og hvornår udlændingen ikke ønsker at følge den tilbudte danskuddannelse, dog kun inden for den femårige uddannelsesperiode. Det foreslås, at kursisterne får ret til et antal klip, der svarer til det antal moduler, som kursisterne efter de gældende regler har ret til. Det foreslås endvidere, at ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan fastsætte nærmere regler om klippekortordningen, f.eks. om kommunalbestyrelsens registrering af klippene og om det timetal, en kursist maksimalt kan få.

Ad nr. 5

Med den i lovforslaget foreslåede ændring af § 13, stk. 3, foreslås modultaksten opdelt i en starttakst, der udbetales, når kursisten påbegynder undervisningen på et modul, og en sluttakst, der udbetales, når kursisten har bestået den modultest, der afslutter undervisningen på det pågældende modul.

Det foreslås i ændringsforslaget, at sluttaksten udbetales, når den modultest, der afslutter undervisningen på det pågældende modul, er bestået, dog senest 3 måneder efter at kursisten har påbegyndt undervisningen på modulet.

Ad nr. 7

Med den i lovforslaget foreslåede bestemmelse i § 16 b i danskuddannelsesloven gives en udlænding, der meddeles opholdstilladelse som led i beskæftigelse, mulighed for at følge et tilbud om arbejdsmarkedsrettet dansk. Hvis en arbejdstagers medfølgende ægtefælle selv har beskæftigelse i Danmark, har denne derfor ret til intro-dansk.

Det foreslås i ændringsforslaget, at ægtefæller til arbejdstagere også får adgang til kursus i intro-dansk, uanset at ægtefællen ikke er i beskæftigelse.

Karsten Lauritzen (V) Karen Jespersen (V) fmd. Eyvind Vesselbo (V) Troels Christensen (V)

Peter Skaarup (DF) Martin Henriksen (DF) Jesper Langballe (DF) Helle Sjelle (KF)

Naser Khader (RV) Henrik Dam Kristensen (S) Maja Panduro Ole Hækkerup (S)

Sophie Hæstorp Andersen (S) Meta Fuglsang (SF) Anne Baastrup (SF) nfmd.

Marianne Jelved (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1

Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	1
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 64

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 12/11-09 fra Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser (FLD)
2	Høringssvar og høringsnotat, fra integrationsministeren
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 23/11-09 fra CLAVIS sprog og kompetence
5	Henvendelse af 24/11-09 fra AOF Sydfyn
6	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
7	Henvendelse af 29/11-09 fra Dansk Oplysnings Forbund
8	Præsentation af 1/12-09 fra CLAVIS sprog og kompetence og Worktrotter i forbindelse med foretræde
9	Henvendelse af 4/12-09 fra Uddannelsesforbundet
10	Henvendelse af 4/12-09 fra CLAVIS sprog og kompetence
11	1. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 64

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, i hvilket omfang personer med opholdstilladelse som au pair-personer har benyttet sig af det hidtil gældende danskundervisningstilbud, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om systemet med en opdeling af modultaksten i en start- og sluttakst bliver brugt inden for andre undervisningsområder, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om Dansk Flygtningehjælps bemærkninger om opdeling i start- og resultatattakst, jf. Dansk Flygtningehjælps høringssvar side 3, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om fordele ved, at medfølgende ægtefæller kan benytte sig af forslaget tilbud om intro-dansk, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om ministerens kommentar til Dansk Arbejdsgiverforenings bemærkninger til klippekortmodellen, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om kommentar til henvendelse af 23/11-09 fra CLAVIS sprog og kompetence, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om ministerens kommentar til høringssvaret fra FLD (Foreningen af Ledere ved Danskuddannelsen), til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvordan problemstillingen med manglende finansiering af undervisningsaktiviteter evt. kunne løses for sprogcentre, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, at sprogcentre har meget få muligheder for at påvirke

-
- kursisternes adfærd og gennemførelsesmønster, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm., om ministeren er enig i, at det at kunne det danske sprog er grundlaget for en god integration, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om, hvilke muligheder der er for, at man som kursist kan komme til at skifte fra Dansk 1 til Dansk 2 og fra Dansk 2 til Dansk 3, hvis der er fagligt belæg for et skift, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om ministerens kommentar til henvendelsen af 24/11-09 fra AOF Sydlyn, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om baggrunden for, at forslaget om den fleksible 5-årsklippekortordning ikke er medtaget i lovforslaget, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om en vurdering af forskellen på de administrative byrder for henholdsvis kommuner og udbydere ved indførelsen af henholdsvis intro-dansk, opdelingen af modultaksten i en start- og en resultattakst og indførelsen af en klippekortordning over 5 år, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om KL's bemærkninger om, at forslaget om intro-dansk vil medføre flere administrative opgaver for kommunerne, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om ministerens kommentar til KL's eksempel med burmesiske flygtninge, der med forslaget bliver straffet for at arbejde, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/11-09 fra Dansk Oplysnings Forbund, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm., om ministeren vil redegøre for, på hvilke punkter KL har misforstået lovforslaget, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm., om ministeren vil yde teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. tages tilbage
- 21 Spm. tages tilbage
- 22 Spm. om kommentar til henvendelse af 3/12-09 fra Uddannelsesforbundet, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om kommentar til henvendelsen af 4/12-09 fra CLAVIS sprog og kompetence, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå

Nogen af udvalgets spørgsmål til integrationsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 5, 6 og 9 og integrationsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V og KF. Spørgsmål 11 og integrationsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S, SF og RV.

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes kommentere Dansk Arbejdsgiverforenings bemærkninger til klippekortsmodellen, jf. Dansk Arbejdsgiverforenings høringssvar side 2, og uddybe overvejelserne for og imod en mere fleksibel model end den i lovforslagets foreslåede.

Svar:

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) giver i sit høringssvar udtryk for, at der bør arbejdes videre med at fremme fleksibiliteten af danskuddannelserne, så det bliver nemmere for beskæftigede at tilrettelægge undervisningen, så det passer til den enkeltes situation og arbejdsmarkedets behov. DA foreslår, at dette f.eks. kunne ske ved, at beskæftigede får ret til at få forlænget den treårige uddannelsesperiode, hvis de i væsentligt omfang har været i beskæftigelse de første tre år i Danmark.

Det kan oplyses, at det følger af danskuddannelsesloven, at en udlænding har ret til op til tre års danskuddannelse. De enkelte danskuddannelsesstilbud er tilrettelagt således, at det er muligt for den enkelte udlænding at gennemføre uddannelsen inden for denne frist.

I nogle tilfælde kan en udlænding have vanskeligt ved i perioder at følge uddannelsesstilbuddet. Det følger i den forbindelse af danskuddannelsesloven, at udlændinge – under visse betingelser – har ret til yderligere danskuddannelse. Det gælder f.eks., hvis udlændingen på grund af beskæftigelse af et omfang på mindst 30 timer om ugen, har været forhindret i at følge undervisningen. Det gælder ligeledes, hvis udlændingen har været forhindret i at deltage i undervisningen pga. sygdom. Der henvises til bestemmelsen i § 2, stk. 5, i danskuddannelsesloven.

Dertil kommer, at en kommunalbestyrelse altid har mulighed for at tilbyde yderligere danskuddannelse til en udlænding, der ikke har gennemført den tilbudte uddannelse, jf. herved lovens § 2, stk. 6.

De gældende regler indebærer således, at en udlænding, når der foreligger en rimelig grund til fraværet, har ret til yderligere undervisning. Der følger derimod ikke af reglerne nogen adgang for en udlænding til mere frit at vælge at blive væk fra undervisningen for senere at stille krav om at modtage denne undervisning. I den forbindelse varetager det treårige danskuddannelsesstilbud også et integrationsmæssigt hensyn, idet den enkelte udlænding tilskyndes til at deltage i danskuddannelsen og gennemføre denne hurtigst muligt for dermed at styrke mulighederne for en vellykket integration i det danske samfund.

Det har været overvejet, om det treårige danskuddannelsesstilbud skal erstattes af en klippekortsordning, hvor danskuddannelsen tilbydes over en femårig periode, og hvor den enkelte udlænding kan vælge i perioder ikke at følge undervisningen.

Det er dog Integrationsministeriets opfattelse, at det – på baggrund af en samlet afvejning af de forskellige hensyn – ikke er hensigtsmæssigt at indføre en klippekortsordning.

Til støtte for at indføre en klippekortsordning taler, at en udlænding med en sådan ordning mere frit kan beslutte, om udlændingen i perioder ikke ønsker at følge danskundervisningen på grund af

arbejde eller andre forhold, uden at dette kan have konsekvenser for omfanget af det samlede undervisningstilbud.

Det har endvidere været anført, at en klippekortsordning, hvorved danskuddannelsestilbuddet forlænges til fem år, vil styrke svagere kursisters muligheder for at gennemføre danskuddannelsestilbuddet, herunder f.eks. kursister, der på grund af sygdom eller lignende kun kan følge et mindre antal timer per uge.

Det er dog ministeriets opfattelse, at de gældende regler tilgodeser behovet for et fleksibelt danskuddannelsestilbud samtidig med, at hensynet til at sikre, at udlændingen følger danskuddannelsen og dermed styrker deres integration, varetages.

For det første er det vigtigt, at udlændinge hurtigst muligt tilegner sig det danske sprog til gavn for deres integration i det danske samfund, herunder deres muligheder for at kunne varetage et arbejde. De gældende regler sikrer, at udlændinge tilskyndes til at følge undervisningen og opnå kendskab til det danske sprog.

Det synes derimod ikke hensigtsmæssigt, hvis en udlænding – på baggrund af en klippekortsordning – f.eks. vælger at udskyde sin deltagelse i danskuddannelsen i f.eks. to til tre år efter sin ankomst her til landet. Dette vil vanskeliggøre den pågældendes integration i det danske samfund.

Det kan for det andet anføres, at formålet med det i lovforslaget foreslåede initiativ 'intro-dansk' er at imødekomme behovet for, at udenlandske arbejdstagere hurtigst muligt lærer dansk, og initiativet er dermed i overensstemmelse med et tidligere fremsat ønske fra Dansk Arbejdsgiverforening.

For det tredje indebærer klippekortsmodellen en risiko for, at de udlændinge, der i længere perioder ikke følger danskundervisningen, mister de tillærte dansksproglige kompetencer, og at de – når de vælger at genoptage undervisningen – derfor skal indplaceres på et lavere modul end det, de forlod. I den sidste ende kan det betyde, at de ikke når niveauet for de afsluttende prøver, når klippekortet udløber.

Og for det fjerde lægger jeg generelt afgørende vægt på et hurtigt integrationsforløb, hvoraf danskuddannelserne udgør et centralt element.

For så vidt angår de svagere grupper af udlændinge, der kan have vanskeligt ved at nå at gennemføre deres danskuddannelsestilbud inden for den treårige uddannelsesperiode, bemærkes følgende:

Den enkelte kommunalbestyrelse kan beslutte at tilbyde udlændingen yderligere danskuddannelse, hvis den pågældende ikke gennemfører uddannelsestilbuddet inden for den treårige periode. Dertil kommer, at en udlænding, der modtager forsørgelsesydelse som f.eks. starthjælp, kan tilbydes danskuddannelse som led i aktivering.

Det er ministeriets opfattelse, at det er mest naturligt, at det er kommunalbestyrelsen, der må tilrettelægge uddannelsestilbuddet til en udlænding, der f.eks. på grund af traumer, har vanskeligt ved at deltage i undervisningen. Det er således kommunalbestyrelsen, der må sikre, at den enkelte udlænding får et tilbud, der tilgodeser den enkeltes behov og muligheder. Skønner kommunalbestyrelsen, at udlændingen har behov for yderligere undervisning, kan kommunalbestyrelsen frit tilbyde dette.

Det skønnes derimod ikke hensigtsmæssigt – gennem en klippekortsordning – at overlade tilrettelæggelse af danskuddannelsestilbuddet til f.eks. en traumatiseret udlænding og give denne mulighed for at udeblive fra undervisningen i længere periode, når der netop er behov for en håndholdt indsats fra kommunens side over for den pågældende.

Jeg kan endvidere oplyse, at kommunalbestyrelsen har pligt til at forlænge den treårige uddannelsesperiode, hvis udlændingen på grund af sygdom, traumer eller handicap har været afskåret fra at deltage i danskuddannelse.

Og endelig kan jeg oplyse, at tilrettelæggelsen af danskuddannelserne allerede i dag er meget fleksibel, og at mange sprogcentre tilbyder mulighed for danskundervisning om aftenen og i week-ender.

Jeg finder derfor, at der allerede med de gældende regler er gode muligheder for at tage hensyn til de beskæftigede udlændinge.

Spørgsmål 6:

Ministeren bedes kommentere henvendelse fra CLAVIS sprog og kompetence af 23. november 2009, særligt deres forslag til en alternativ formulering af lovforslagets § 11 a, jf. L 64 – bilag 4.

Svar:

Danskuddannelse inden for kommunens grænser

Det er normalt udgangspunktet, at den enkelte kommunalbestyrelse træffer afgørelse om, hvorvidt en kommunal opgave skal udføres af kommunen selv eller overlades til andre.

Efter den gældende danskuddannelseslov kan en sprogskole (en udbyder af danskuddannelse), der er etableret i én kommune, imidlertid frit tilbyde danskuddannelse i en anden kommune. Der stilles ikke krav om, at kommunalbestyrelsen i den anden kommune skal godkende, at udbyderen tilbyder danskuddannelse i kommunen. Det er alene en betingelse, at udbyderen er etableret som en kommunal, anden offentlig eller privat udbyder efter lovens regler.

De gældende regler indebærer f.eks., at et kommunalt sprogcenter kan udføre en anden kommunes danskuddannelsesopgaver og på dennes regning, uden at den pågældende kommune skal godkende dette. Tilsvarende kan et privat sprogcenter varetage en kommunes danskuddannelsesopgaver uden kommunens godkendelse heraf, men på dennes regning.

Denne vidtgående adgang til at udføre opgaver på tværs af kommunegrænser har vist sig i praksis at vanskeliggøre en kommunalbestyrelses muligheder for at planlægge det kommunale danskuddannelsestilbud, jf. nærmere herom nedenfor.

Det foreslås på den baggrund, at der gives kommunerne bedre mulighed for at styre det kommunale danskuddannelsestilbud.

Ifølge den foreslåede § 11 a kan en udbyder, som har indgået en driftsaftale med en kommune og en kommunal udbyder af danskuddannelse, således kun tilbyde danskuddannelse inden for den pågældende kommunes grænser. Hvis en udbyder ønsker at tilbyde danskuddannelse uden for kommunens grænser, skal kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor undervisningen ønskes tilbudt, godkende, at undervisningen foregår der.

CLAVIS sprog & kompetence, som er udbyder af danskuddannelse i henhold til danskuddannelsesloven, er af den opfattelse, at denne bestemmelse vil medføre en indskrænkning af den frie konkurrence og det frie skolevalg. CLAVIS sprog & kompetence forstår kommunernes behov for at styre økonomien og foreslår, at dette sker ved at indføre et loft over den pris, som bopælskommunen er forpligtet til at betale. Dette loft foreslås at være den pris, som bopælskommunen betaler for den tilsvarende ydelse i henhold til en indgået driftsaftale.

Jeg kan hertil oplyse, at formålet med den foreslåede ændring er at give kommunerne bedre mulighed for at planlægge og styre det kommunale danskuddannelsestilbud. Der skal være bedre mu-

lighed for kommunalbestyrelsen til at beslutte, om den selv vil udføre danskuddannelsesopgaven, eller om den vil overlade udførelsen heraf til f.eks. en eller flere private udbydere, og hvordan opgaven skal fordeles mellem udbyderne.

I praksis har de gældende regler således vanskeliggjort kommunernes udbud af danskuddannelse.

Reglerne har således i nogle tilfælde medført, at en udbyder kan etablere sig i en kommune med et tilbud, der er dyrere end kommunens eget tilbud, uden at den stedlige kommune kan hindre dette.

En fri adgang til at tilbyde danskuddannelse på tværs af kommunegrænser kan endvidere hæmme incitamentet til at sende opgaven i udbud og til at byde på opgaven. Hvis en kommune sender undervisningsopgaven i udbud, kan den, der vinder opgaven, ikke være sikker på, om en anden udbyder i en anden kommune tilbyder danskuddannelse i kommunen. Denne viden vil kunne afholde potentielle udbydere fra at byde på opgaven og vanskeliggøre mulighederne for at tilbyde danskuddannelse.

Hvis en anden udbyder kan fortsætte med at tilbyde danskuddannelse i kommunen, kan dette undergrave det grundlag, på hvilket den vindende udbyder har fået undervisningsopgaven tildelt.

Hvis potentielle udbydere afholder sig fra at byde ind på opgaven, fordi omfanget af opgaven er for usikker, betyder det, at den frie konkurrence hæmmes.

Jeg er af den opfattelse, at den frie konkurrence skal vise sig ved jævnlige udbud af undervisningsopgaven, hvor alle kan byde ind, og hvor de der byder ind nogenlunde kan regne med opgavens omfang.

CLAVIS sprog & kompetences forslag om et udgiftsloft svarende til den takst, som bopælskommunen selv har aftalt med sin udbyder, ville i et vist omfang kunne råde bod herpå, men løser ikke de vanskeligheder, som de enkelte kommuner står over for ved planlægning af danskuddannelses-tilbudet.

Det skal i øvrigt understreges, at det foreslås, at kommunalbestyrelsen kan godkende, at der tilbydes danskuddannelse inden for kommunens egne grænser af en udbyder, der er etableret i en anden kommune. Det betyder, at der fortsat kan etableres danskuddannelse på tværs af kommunegrænser. Den eneste forudsætning er blot, at det nu forudsætter accept fra begge de involverede kommuner.

I øvrigt gælder bestemmelsen ikke for tilbud om intro-dansk, som derfor både kan tilbydes i og uden for kommunen.

Det skal understreges, at kursister, der ikke modtager aktiveringstilbud fra det offentlige, stadig har ret til frit valg af udbyder, også selv om den valgte udbyder ligger i en anden kommune end bopælskommunen.

Intro-dansk

CLAVIS sprog & kompetence har endvidere kommenteret det foreslåede tilbud om intro-dansk. Det foreslås, at kursister, der følger intro-dansk får mulighed for at bestå én eller flere tests. Ligeledes foreslås, at udenlandske studerende på de videregående uddannelser får ret til intro-dansk.

Jeg kan oplyse, at intro-dansk formentlig vil blive tilrettelagt meget forskelligt, da undervisningen skal tage udgangspunkt i kursisternes beskæftigelsessituation. På den baggrund kan det være vanskeligt at udarbejde tests. For så vidt angår spørgsmålet om intro-dansk til udenlandske studerende har disse ret til intro-dansk, hvis de er i beskæftigelse. Studerende, der ikke er arbejdstagere, har ikke ret til Intro-dansk, da dette tilbud er målrettet personer i beskæftigelse. Studerende har derimod ret til det ordinære danskuddannelses-tilbud.

CLAVIS sprog & kompetence mener endvidere, at det bør være muligt, at intro-dansk ikke alene kan foregå på et sprogcenter eller en arbejdsplads, men også kan placeres i andre lokaler, hvis disse er egnede til formålet.

Jeg kan oplyse, at der i en bekendtgørelse vil blive fastsat nærmere regler om, hvem der kan blive udbydere af intro-dansk, herunder også regler om, hvor undervisningen kan foregå.

Ikrafttrædelsesbestemmelser

CLAVIS sprog & kompetence peger på, at sprogcentre, som udbyder danskuddannelse uden for den kommune, de har en driftsaftale med, bør have rimelig tid til at omstille virksomheden og finde nye udviklingsområder.

CLAVIS sprog & kompetence nævner i den forbindelse, at nogle kommuner i dag i deres driftsaftaler har fraskrevet sig retten til at indgå aftaler med andre sprogcentre, hvilket betyder, at disse kommuner ikke efter den foreslåede bestemmelse i § 11 a, stk. 2, kan godkende, at udbydere fra andre kommuner tilbyder danskuddannelse i kommunen, før de indgåede driftsaftaler er ophørt. Dette mener CLAVIS sprog & kompetence er uheldigt.

Jeg skal henvise til, at der i lovforslaget er indsat en overgangsbestemmelse, der betyder, at de driftsaftaler, som er indgået før lovens ikrafttræden, og som ikke er i overensstemmelse med lovens § 11 a, bortfalder med udgangen af 2014, medmindre de er udløbet inden. Det betyder, at der er god tid til at indrette sig på den nye retstilstand for kommuner og sprogcentre. Samtidig betyder det, at bestemmelsen i nogle kommuner først er fuldt indfaset efter nogle år.

Spørgsmål 9:

I forlængelse af høringssvaret fra FLD (Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser) bedes ministeren redegøre for, om hun er enig i, at sprogcentre har meget få muligheder for at påvirke kursisternes adfærd og gennemførelsesmønster, ikke har mulighed for selv at skabe incitamenter for kursisternes deltagelse i undervisningen og dermed – som en konsekvens af den foreslåede opdeling af modultaksterne – ikke vil have mulighed for at bevare kontrollen med deres egen økonomi.

Svar:

Siden 2004 hvor modultakstfinansieringen blev indført, har flere kursister gennemført danskuddannelse på kortere tid. En af årsagerne hertil er formentlig, at sprogcentre har haft en interesse i at sikre, at så mange kursister som muligt består modultestene. Det betyder, at sprogcentre har en vis mulighed for at tilskynde kursisterne til at afslutte undervisningen på et modul med en modultest.

Spørgsmål 11:

Hvilke muligheder er der for, at man som kursist kan komme til at skifte fra Dansk 1 til Dansk 2, og fra Dansk 2 til Dansk 3, hvis der er fagligt belæg for et skift, inden fx modultesten er bestået?

Svar:

En kursist, der påbegynder danskuddannelse bliver indplaceret på en af de tre danskuddannelser på grundlag af en pædagogisk vurdering af kursistens forudsætninger og mål med uddannelsen. Hovedreglen er, at kursisten bliver på den danskuddannelse, den pågældende er blevet indplaceret på.

Hvis den oprindelige indplacering imidlertid efter en pædagogisk vurdering ikke har været hensigtsmæssig, eller hvis kursistens dansksproglige udvikling taler for en omplacering, kan sprog-

centret indstille til kommunen, at kursisten skifter til en anden af de tre danskuddannelser. Det er ikke afgørende for denne beslutning, om kursisten har bestået modultesten, der afslutter det modul, som den pågældende aktuelt er indplaceret på.

Normalt udbetaler kommunen kun modultaksten for en kursist én gang pr. modul. Dog kan modultaksten betales to gange for et modul, hvor en fortsættelse af undervisningen på samme modul er begrundet i væsentlige hensyn til kursistens mulighed for at gennemføre danskuddannelsen, f.eks. ved kursistens flytning til en anden kommune og ved udbyderskift i øvrigt, før målene for det modul, vedkommende er indplaceret på, er nået, og ved overflytning fra én danskuddannelse til en anden.